

**Tilburg voor
iedereen**

**2022
2026**

Tilburg voor iedereen

Tilburg moet een gemeente voor iedereen zijn. Waar iedereen meedoet, waar iedereen er toe doet en waar iedereen meetelt. Waar je bed ook staat; in een stadswijk van Tilburg, in Berkel-Enschot, Udenhout of Biezenmortel. Van baby tot gepensioneerde, van uitkeringsgerechtigde tot werkende. In Tilburg zorgen we dat een woning en baan voor iedereen bereikbaar zijn. In Tilburg zorgen we goed voor de volgende generaties: door het doorbreken van armoede en door aandacht voor groen, duurzaamheid, klimaat en energie.

Deze mooie idealen zijn nog geen werkelijkheid. De afgelopen jaren is Tilburg flink veranderd. Er zijn veel koopwoningen gebouwd, maar te weinig voor starters en te weinig sociale huur. De rijken werden ook in onze stad rijker maar Tilburg stond met het aantal armen en bijstandsgerechtigden in de negatieve top van Nederland. Er is veel in het centrum geïnvesteerd maar voor de wijken was slechts een fractie van het budget beschikbaar. Er is veel beleid over klimaat gemaakt maar van echt investeren en kiezen voor groen is nog geen sprake. En als je niet tot de groep gelukkige Tilburgers behoort die het goed heeft tel je niet meer mee. Dat moet veranderen! We kunnen met elkaar Tilburg écht veranderen, écht voor iedereen maken.

Tilburg voor iedereen

Dit programma laat zien dat het in Tilburg anders kan en anders moet; sociaal, groen en duurzaam. Met de blik op onze kinderen en kleinkinderen. We komen met radicale oplossingen om te zorgen dat iedereen weer een eigen huis heeft. Woningen zijn geen investeringen maar een plaats om te leven! We zetten vol in op het uitbannen van armoede. Met minder nemen we geen genoegen. We komen met een stevig pakket aan maatregelen voor het klimaat. Langer wachten kan simpelweg niet meer. We investeren in de voorzieningen in onze prachtige dorpen en wijken die samen onze mooie gemeente maken. Dichtbij huis moeten mensen zich prettig voelen en het voorzieningenniveau hoog zijn. Tot slot zorgen we dat iedereen goed werk heeft en daar een eerlijk loon voor krijgt. Iedereen die wil werken krijgt een baan. Want goed werk is de motor voor een goede toekomst!

In dit programma zie je hoe wij denken over de vijf belangrijkste onderwerpen van Tilburg. Bij ieder hoofdstuk staat direct welke concrete acties we voorstellen; wel zo helder! Zo weet je meteen hoe wij de veranderingen waar we voor staan ook echt gaan waarmaken. Aan het eind noemen we een aantal extra concrete acties.

- 1. Een thuis voor iedereen**
  - 2. Fatsoenlijk leven voor iedereen**
  - 3. Goed klimaat voor iedereen**
  - 4. Fijne dorpen en wijken voor iedereen**
  - 5. Goed werk voor iedereen**
- ...én nog meer actie voor iedereen!**

1. EEN THUIS VOOR IEDEREEN

Wonen voor mensen, niet voor winst! Tijdens het Tilburgs Woonprotest klonk deze kreet uit honderden kelen. De kans op een woning is de afgelopen jaren fors afgenomen. De betaalbare huizen vallen in handen van pandjesbazen en het aantal sociale huurwoningen is echt te laag. Dat moet veranderen!

Ja, we moeten meer bouwen; voor starters, gezinnen, studenten en ouderen. We moeten ook minder slopen: we stoppen de sloop van sociale huurwoningen zolang er onvoldoende aanbod is.

We vinden dat in deze tijd elke woning bewoond moet worden. Leegstand moeten eigenaren in de portemonnee voelen. Huizen opkopen om deze vervolgens tegen woekerprijzen te verhuren of door te verkopen wordt verleden tijd. Pandjesbazen en opkopers zijn niet meer welkom. Tilburgse woningen worden fatsoenlijk onderhouden en tegen fatsoenlijke prijzen aangeboden. De markt wordt aan banden gelegd. Iedere Tilburger verdient een eigen thuis.

Of je nu starter bent, in een groter huis een gezin wilt stichten, of als oudere dichtbij huis een plek zoekt om fijn oud te worden: alleen samen vinden we de oplossing voor het woonprobleem. Daarom komen we met een Deltaplan Wonen: een plan met keuzes die nodig zijn om voor iedereen weer een huis beschikbaar te hebben.

Bouwen

- Tilburg moet flink **bijbouwen**. We bouwen de komende vier jaar elk jaar 2500 woningen, dat zijn er jaarlijks 1000 meer dan de huidige planning.
- Bij ieder bouwproject is minstens **40% sociale huur** en 40% koopwoningen onder de NHG-grens totdat het tekort aan goedkope woningen is ingelopen. Iedereen verdient een betaalbare woning. We maken hiervoor bindende afspraken.
- **Het aantal sociale huurwoningen mag niet afnemen**. Op het verkopen van sociale huurwoningen komt een lokaal verbod.
- Er komt een opkoopverbod voor betaalbare woningen (tot de NHG-grens). Woningen zijn immers geen beleggingsobjecten maar plaatsen om te leven.
- Om een **snelle oplossing voor het woningtekort** te bieden, faciliteert de gemeente het bouwen van huizen met goedkope materialen op gepachte grond. Deze huizen kunnen ver onder de huidige prijzen verkocht of verhuurd worden. De woningen worden zo duurzaam mogelijk gebouwd, zijn schakelbaar en verplaatsbaar.

Leegstand

- Om **langdurige leegstand** tegen te gaan starten we een proef van 4 jaar waarin kraken tijdelijk is toegestaan. Dit geldt voor panden en grond die langer dan een jaar leegstaan.
- **Leegstaande kantoren** worden waar mogelijk met hulp van de gemeente omgezet in (tijdelijke) woningen door bijvoorbeeld wijzigingen in het bestemmingsplan.
- Eigenaren van langdurig leegstaande woningen worden harder aangespoord om tot verkoop of verhuur over te gaan. Er komt aanvullend een **leegstandsheffing** en **bewoningsplicht** voor de hele stad.
- De gemeente Tilburg voert een **actief beleid** van 'naming and shaming' waar verhuurders van panden die langer dan een jaar leegstaan publiekelijk ter verantwoording worden geroepen via kranten en websites.

Sociale huurwoningen

- We lobbyen voor **afschaffing van de verhuurdersheffing** zodat woningcorporaties voldoende geld hebben voor onderhoud, verduurzaming en bouwen.
- Wanneer een kind dat in een sociale huurwoning woont 18 wordt, wordt hij of zij **automatisch ingeschreven voor Woning in Zicht**, behalve wanneer het kind dit niet wil. Zo bouwen jongeren automatisch inschrijftijd op. Zij hebben deze inschrijftijd hard nodig.
- Ieder kind dat 18 wordt en in een huurwoning woont, wordt direct medebewoner van deze huurwoning. Zo **voorkomen** we dat kinderen **gedwongen uit huis** moeten wanneer de ouders overlijden of verhuizen.
- Het **nieuwe gemeentelijke huurteam** wordt in grotere omvang voortgezet en krijgt extra expertise voor onderzoek naar woningen van arbeidsmigranten.

Studentenwoningen

- In samenwerking met onderwijsinstellingen en woningcorporaties wordt een Tilburgse **studentenhuisvesting coöperatie** opgericht.
- De universiteit en hogescholen zijn mede verantwoordelijk voor woonruimte voor internationale studenten. De gemeente gaat in overleg met de instellingen waarbij onder andere de beschikbaarheid van studentenwoningen bij werving van **internationale studenten** wordt meegenomen.
- We **verbieden 'Dutch Only'** studentenhuisvesting. Internationale studenten die naar onze stad komen worden vaak geconfronteerd met advertenties waar 'niet-Nederlandse' studenten aan de voordeur worden uitgesloten. Dat is discriminatie, en daarom gaan we handhaven op gelijkwaardigheid in de woningmarkt.
- De gemeente realiseert in de komende raadsperiode **500 studentenwoningen** voor huisvesting van korte duur (5 tot 7 maanden).
- De gemeente start een **proef om samenwonen** van vrienden met een 'Friends contract' beter mogelijk te maken. Zo kunnen ook mensen zonder partner met iemand samen een huis huren zonder woningdelerskorting.

Ouderen

- We bouwen twee **knarrenhofjes**: een mooi hof met gezamenlijk groen waar ouderen goed en betaalbaar samen kunnen leven met alle voorzieningen die ze nodig hebben in de buurt. Op deze manier bevorderen we **doorstroom** op de woningmarkt.
- Alle bewoners op leeftijd worden geholpen door een speciale **senioren-wooncoach** die het verhuisproces naar een seniorenwoning begeleidt.
- Reguliere **verzorgingshuizen** sluiten onvoldoende aan op de noden van eerste en tweede generatie personen met een **migratieachtergrond**. Voor deze ouderen is het lastig zich in een tweede taal te uiten, sluiten leef- en eetgewoonten slecht aan en lijkt de inrichting niet op wat zij vroeger gewend waren. Daarom maakt de gemeente Tilburg de komst van twee verzorgingstehuizen specifiek gericht op **migrantengroepen** mogelijk.

Betrokkenheid

- Bewoners worden vanaf het begin **betrokken** bij **woningbouwontwikkelingen** in hun wijk of dorp en hun woonwensen worden daarbij betrokken zodat jongeren en ouderen in hun wijk of dorp kunnen blijven wonen.

2. FATSOENLIJK LEVEN VOOR IEDEREEN

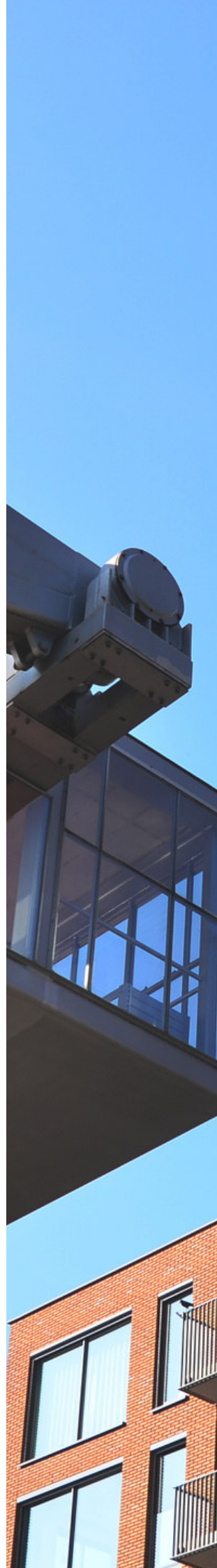
Iedereen verdient een fatsoenlijk leven waarin je echt mee kunt doen in de samenleving. Waarin je dagelijks warm kunt eten, een thuis hebt, de verwarming aan kunt zetten. Een leven waarin je kunt sporten, naar de dokter of tandarts kunt. Een leven waar een kinderfeestje gevierd kan worden met cadeautjes en je op school mee kunt doen met de rest. Waar je kunt werken aan je eigen ontwikkeling en sociale contacten op kunt doen.

De realiteit is anders. Twintigduizend mensen leven in armoede in onze stad en dat vinden we een grote schande. Armoede is daarmee geen individueel probleem maar een groot maatschappelijk probleem. Wij willen armoede voorkomen, flink meer verzachten en sneller oplossen. We pakken armoede aan met acties die elkaar versterken.

De grote problemen in de **Toeslagenaffaire** hebben onze bijzondere aandacht. Mensen zijn door onze eigen overheid kapot gemaakt. Ook lokaal worden mensen in armoede nog te vaak niet als mens, maar als potentiële frauder of profiteur gezien. Werken vanuit vertrouwen moet geen experiment zijn maar een vaste werkwijze. De eerste stappen daarin zijn gezet maar er is nog veel werk te doen. Laat de dromen, wensen, en behoeften van mensen in alle contacten weer centraal staan!

Van overleven naar **echt leven**; dat moeten we zo snel mogelijk regelen. Het landelijk minimumloon, de bijstand, en de AOW moeten omhoog! Zo lang dat niet gebeurt **ondersteunen** wij Tilburgers zodat niemand tussen wal en schip valt. Iedereen in Tilburg heeft recht op een goede basis. Bestaande regelingen en mogelijkheden moeten breder, toegankelijker, en steviger. Wij korten niet, maar investeren in mensen.

Wij zorgen dat iedereen écht meedoet, juist als het gaat om onderwijs, gezondheid, klimaat, sport en cultuur. Armoede mag nooit een reden zijn om níet mee te kunnen doen in onze stad. **We slopen de bureaucratie uit armoede**; minder formulieren, minder loketten, minder versnippering: één overzicht met opties, één loket om aan te vragen, en gelijke werkwijzen. Niet meer klein gehouden worden, maar stap voor stap samen aan je dromen werken.

Mensen versterken

- Mensen in armoede worden met **respect** behandeld en met **maatwerk** geholpen naar een leven zonder armoede. Ambtenaren moeten niet alleen een beeld hebben van de problemen, maar ook van de doelen, wensen en dromen van mensen in armoede.
- Mensen in armoede worden uitgenodigd om bestaande gemeentelijke regelingen te **bespreken** en te verbeteren. Ambtenaren, raadsleden, en wethouders gaan met hen in gesprek zodat armoede een gezicht krijgt.
- De bureaucratie rondom de Tilburgse armen wordt actief tegengegaan. Er komt **één (digitaal) loket** waar mensen makkelijk kunnen zien voor welke regelingen van gemeente en organisaties zij in aanmerking komen en waar zij deze op een eenvoudige wijze kunnen aanvragen. De mens staat centraal en niet de werkwijze van iedere organisatie.
- De slachtoffers van de **toeslagenaffaire** worden lokaal niet vergeten. Gemeentelijke schulden worden voor hen kwijtgescholden en ze krijgen een actieve begeleiding om er bovenop te komen. Geen enkel middel blijft hiervoor onbenut.
- We gaan voor een **sociale ombudsman** die bewoners ondersteunt als onpartijdige en onafhankelijke klachtenbehandelaar in het sociaal domein.

Meedoen

- De meedoenregeling zorgt dat iedereen in Tilburg kan meedoen. We verdubbelen het bedrag van de **meedoenregeling naar 200 euro per jaar** en geven iedereen die tot 130% van het sociaal minimum verdient het recht hieraan mee te doen.
- Meisjes en vrouwen krijgen een extra budget van €100 bij hun meedoenregeling om met dit budget **menstruatieproducten** zoals tampons en maandverband te kopen.
- Alle **laaggeletterden** hebben recht op goed taalonderwijs. We gaan nog meer signaleren op scholen bij de gemeentelijke loketten en bij maatschappelijk werk. Met gerichte acties op maat worden **taalachterstanden** weggenomen.

Kinderen en jongeren

- We doen twee proeven in Tilburg Noord en Tilburg West waar scholen **schoolontbijt** aanbieden aan alle kinderen. Zo voorkomen we dat kinderen met een lege maag aan de schooldag beginnen.
- Wij willen dat de landelijke overheid zorgt dat alle kinderen van 0 tot 13 jaar gratis toegang krijgen tot kinderdagverblijven en buitenschoolse opvangen. We vinden het belangrijk dat ieder kind in buurten met veel achterstanden **gratis** naar het **kinderdagverblijf** of buitenschoolse opvang mag zonder toetsing. Zo wordt het onderwijsniveau van alle kinderen verbeterd en kan iedereen hiervan gebruik maken. Totdat dit gerealiseerd is starten we met een proef in één Tilburgse wijk.
- **Kansenongelijkheid** ontstaat vooral buiten school. Er komt gratis huiswerkbegeleiding of verlengde schooltijden voor alle Tilburgse kinderen waarvan de ouders het niet kunnen betalen.
- Jongeren met een beperking krijgen een **extra studietoelage van 300 euro** per maand zodat zij zich net als leeftijdsgenoten kunnen studeren en zich ontwikkelen.

Regelingen

- Zolang landelijk het sociaal minimum niet is verhoogd blijven lokale **minimaregelingen onaangetast** of worden zelfs **verruimd**.
- We zijn voor **afschaffing** van de **kostendelersnorm**. Zo lang deze bestaat starten we een proef waarin kinderen tot en met 23 jaar niet hoeven bij te dragen aan de gezinskosten bij gezinnen in de bijstand.
- Mensen in de bijstand mogen een jaar als **proef samenwonen**. Zo kunnen ze zonder financiële druk hun relatie opbouwen. In dat jaar krijgen ze ondersteuning om grip te krijgen op de nieuwe financiële situatie.
- Het aantal werkzoekenden of bijstandsgerechtigden dat een klantregisseur begeleidt gaat omlaag. Er komt ruimte voor **oprechte aandacht** en **begeleiding**.
- Er komt een onderzoek naar de werkwijze van de **bijzondere bijstand** in Tilburg om te zien of aanvragen en verstrekkingen van noodzakelijke kosten op de juiste wijze verlopen.
- Het **budget** dat in Tilburg wordt besteed aan de **PACT-wijken** wordt verdrievoudigd.

Wonen

- **Huisuitzettingen** worden zoveel mogelijk **voorkomen**. De inzet van bestaande instrumenten die leiden tot huisuitzetting wordt opnieuw bekeken.
- We maken een groot bedrag vrij voor het versneld energiezuinig maken van woningen om **energiearmoede** te voorkomen.
- **In Tilburg slaapt niemand op straat** en heeft iedereen die dat wil in de nacht een dak boven het hoofd.

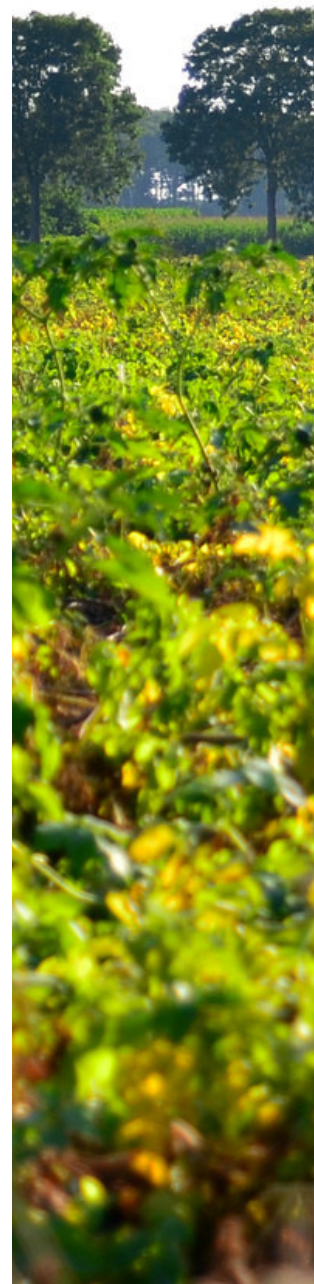
3. GOED KLIMAAT VOOR IEDEREEN

Bosbranden, overstromingen en extreme opwarming van de aarde. We mogen geen moment verspillen om het klimaat in Tilburg fors te verbeteren. Tilburg heeft de warmste binnenstad van West-Europa en behoort tot de steden met de slechtste luchtkwaliteit. Bovendien is Tilburg op het vlak van klimaat en energie allesbehalve klaar voor de toekomst. Grote beloftes worden niet waargemaakt en gereserveerd geld wordt niet uitgegeven; alsof we nog vele jaren hebben om de problemen op te lossen. Iedereen verdient een gezonde aarde en een gezond Tilburg; met frisse lucht, hergebruik van grondstoffen en normale weersomstandigheden.

Wij staan voor een Tilburg waar je vrij kunt ademen en het ook in de toekomst gelukkig en gezond wonen is. Waar we de verstening van de stad aanpakken en zorgen dat water weg kan lopen. Met meer groen, beter onderhouden parken, en duurzaamheid betaalbaar voor iedereen. Of je je duurzaam en gezond kunt gedragen mag niet afhangen van je portemonnee. We hebben iedereen nodig om Tilburg duurzaam en gezond te maken!

Vervuilers moeten veranderen of stoppen. Wie mee wil bewegen naar een gezond klimaat, krijgt ondersteuning. Wie blijft vervuilen komt ons op zijn weg tegen. Megaveehouders zorgen voor zure regens in de Loonse- en Drunense duinen. Die regens tasten het natuurgebied aan en zorgen ervoor dat de pootjes van jonge vogels afbreken door een gebrek aan kalk. We moeten nu iets doen en hebben geen tijd te verliezen. Nu ingrijpen zorgt er bovendien voor dat er stikstofruimte vrijkomt waarmee we broodnodige huizen kunnen bouwen. Wie het klimaat helpt, helpt daarmee ook de huizenzoeker.

Wij willen dat Tilburg een stad is om trots op te zijn, voor de mensen die er nu wonen en voor al die toekomstige generaties. Daarom presenteren we een stevig **Tilburgs Investeringsplan!** Waarbij iedereen een steentje moet bijdragen en waarbij iedereen ongeacht zijn of haar portemonnee van de voordelen van de transitie kan genieten.

Duurzaamheid

- De gemeente betaalt duurzame maatregelen zoals dubbel glas, zonnepanelen en **groene daken** vooruit. Als bewoner betaal je dit gespreid terug waardoor je maandlasten niet stijgen. Zo is duurzaamheid voor iedereen betaalbaar.
- Bewoners met lage inkomens worden versneld geholpen met de **isolatie en verduurzaming** van hun woning.
- Er komt een **actieplan** om particuliere verhuurders aan te zetten tot verduurzaming.
- De gemeente Tilburg zal als organisatie (inclusief alle gebouwen) in **2030 energieneutraal** zijn.
- Bij projecten in de openbare ruimte wordt verplicht gekeken en gezocht naar maatregelen die het klimaat en het stedelijk **milieu verbeteren**.
- Om het hergebruik te bevorderen komt bij iedere milieustraat een goed herkenbaar **inleverpunt voor bruikbare spullen** en een ambachtelijke werkplaats voor reparaties.

Luchtkwaliteit

- We kopen de drie grootste agrarische **vervuilers** in de gemeente uit om natuurgebieden te beschermen en we bouwen met de vrijgekomen stikstofruimte extra woningen.
- Tilburg heeft meer aandacht voor luchtkwaliteit. We stoppen bijvoorbeeld sluisverkeer van vrachtwagens in woonwijken; levensgevaarlijk en heel slecht voor de luchtkwaliteit. **Vrachtwagens** worden in sluisgebieden verboden en moeten zoveel mogelijk de ringbanen en grote wegen gebruiken door verkeerskundige maatregelen.
- We bouwen geen nieuwe grote bedrijventerreinen in Tilburg. Bestaande bedrijventerreinen worden volgebouwd, ook de hoogte in, voordat nieuwe bedrijventerreinen worden gebouwd. Voor Mkb'ers die willen uitbreiden creëren we waar nodig kleinschalige bedrijventerreinen die niet ten koste gaan van **natuurgebieden**.

Groen

- Groen moet goed worden onderhouden. Op basis van signalen van bewoners reserveren we extra geld voor **groenonderhoud** buiten de ringbanen.
- Tilburg is te versteend. We zorgen voor meer groen door heel de stad, **verbeteren** zo het **leefklimaat** en zorgen voor verkoeling.
- We vergroenen Tilburg door het planten van **10.000 extra bomen**.
- In de wijken en dorpen is expertise en budget op het gebied van groen aanwezig zodat in overleg met bewoners straten, tuinen en daken groen kunnen worden. **Wateroverlast** wordt erdoor tegengegaan en de **biodiversiteit** wordt erdoor versterkt.
- Bij evenementen in parken wordt de schade vooral aangericht bij het opbouwen en afbreken. Kleinschalige festivals in parken blijven mogelijk maar we maken duidelijke afspraken om **schade** aan parken te **voorkomen** en zetten hier boetes voor herstelwerkzaamheden op en controleren.
- Het groene buitengebied van Tilburg krijgt bescherming door inzet op natuurbehoud en met extra menskracht in de vorm van een moderne uitvoering van de **veldwachter** als groene BOA.

Openbaar vervoer

- We verbeteren het openbaar vervoer, fietspaden, en wandelroutes om het gebruik van auto's af te remmen. Een nieuw **treinstation** in Berkel-Enschot/Udenhout kan niet langer wachten.
- Het openbaar vervoer tussen de dorpen en de stad moet worden **behouden** en **verbeterd**, desnoods met gemeentelijke buurtbussen.

Energie

- Energie moet betaalbaar zijn. Daarom houden we de nieuwe **opwekkers** van groene stroom zoals windparken zo veel mogelijk het bezit van ons allemaal. Op die manier zorgen we dat niemand buitengesloten wordt, en er niet betaald hoeft te worden voor de winst van anderen.
- Om gedegen beleid en verantwoording te waarborgen strijden we voor een **Tilburgs energiebedrijf** onder controle van de gemeenteraad.
- Tilburg moet de ambities uit de **lokale klimaatverordening** waar maken; 2% energiebesparing per jaar en 2% extra opwekking van duurzame energie per jaar.
- Zonnepanelen en windmolenparken in publiek bezit bieden de mogelijkheid aan minima om goedkoop te participeren. Op deze manier profiteert iedereen van de **energietransitie**. Mensen die voorop lopen in de energietransitie door het oprichten van energiecoöperaties, ondersteunen we actief.

4. FIJNE DORPEN EN WIJKEN VOOR IEDEREEN

Tilburg heeft de laatste jaren fors geïnvesteerd in de binnenstad. Straten die pas recent vernieuwd zijn, staan nu alweer op de agenda voor een volgende vernieuwing. Wij gunnen de dorpen en wijken dezelfde investeringen als de binnenstad. Dorpen en wijken verdienen goede voorzieningen dichtbij, meer en beter groen, en beter onderhoud van wegen, fietspaden en stoepen.

De dorpen en wijken dienen weer op één te staan; wij gaan voor leefbare en veilige wijken en dorpen, met sociale samenhang en voorzieningen op niveau. Of het nu gaat om speelplaatsen of een huisarts of gezondheidscentrum dichtbij. Of het nu gaat om toegankelijke bushaltes en goed OV of culture wijkbroedplaatsen. Of het nu gaat om de wijkagent of sport- en buurtcoaches; dorpen en wijken verdienen veel meer investeringen! Dorpen en wijken zijn geen ‘verzameling huizen’ maar een gemeenschap die steun verdient vanuit de politiek. Wij nemen de mening, zorgen en behoeften van bewoners serieus.

Wij ondersteunen verbinding door ontmoetingsplekken dichtbij. Iedere wijk of dorp heeft recht op behoud van haar eigen karakter. Iedere wijk of dorp verdient een wijkbudget waarbij bewoners zelf bepalen wat voor hen belangrijk is. Zij kennen de buurt namelijk het beste! Iedere wijk of dorp verdient een **pinautomaat dichtbij**. Het moet in wijken en dorpen fijn leven blijven. Wij geloven in de kracht van de wijken en dorpen en investeren daarom dicht bij de mensen.

Leefbaarheid

- Alle bewoners hebben een huisarts, wijkagent en sociaal werker in hun wijk of dorp die **bereikbaar** is voor hen.
- Alle bewoners hebben de mogelijkheid om in hun eigen wijk **boodschappen** te doen, te pinnen, en elkaar te ontmoeten en te bewegen.
- In alle wijken en dorpen is sprake van een **gelijk onderhoudsniveau** van de openbare ruimte. In overleg met, en met hulp van, bewoners is de openbare ruimte groen en schoon.
- Tilburg krijgt zes kleine **toegankelijke stadswinkels**. In Zuid en West komen extra stadswinkels. Alle stadswinkels krijgen ruimere openingstijden en worden toegankelijk voor scootmobielen. Bovendien wordt de dienstverlening uitgebreid met o.a. een inloopfunctie voor zorg- en hulpvragers.
- In Tilburg is grote behoefte aan openbare toiletten. Die worden met voorrang aangelegd in stad en ommeland. We zorgen ook voor een breed netwerk van toegankelijke **mindervalide toiletten door de gehele stad**.

Kinderen en jongeren

- **Schoolzwemmen** moet terug in het basisonderwijs. Scholen krijgen daarvoor budget en toegang tot zwembaden.
- In iedere wijk zijn **gratis naschoolse** sport- en culturele activiteiten voor kinderen, bijvoorbeeld via de BSO of sportverenigingen.
- Iedere peuter die het nodig heeft, heeft recht op goed en **gratis taalonderwijs** om taalachterstanden te voorkomen.
- We investeren 165 miljoen euro voor onderhoud en renovatie van **schoolgebouwen** tot 2035. De duurzaamheid van de gebouwen verbeteren we hier ook mee.
- Speeltuinen en speelplekken blijven behouden en van kwalitatief hoog niveau. Het **Speelbos aan de Reeshofdijk** wordt vernieuwd en uitgebreid.
- Er komen vier extra **toegankelijke speeltuinen** waar mindervalide kinderen kunnen spelen.

Vervoer dichtbij

- We starten een proef met een bewaakte fietsenstalling in Reeshof en verbeteren de fietsvoorzieningen in Berkel-Enschot en Udenhout. Als bewoners positief zijn, maken we geld vrij om de **fietsenstalling** definitief te behouden.
- In wijken en buurten wordt een snelheid van **30 km per uur** de standaard.
- Uiterlijk in 2030 heeft Tilburg alle tegelfietspaden vervangen door **rood asfalt**. Deze omschakeling vindt niet enkel meer bij regulier onderhoud plaats maar wordt actief ingepland voor uitvoering.
- We gaan met spoed **gevaarlijke** fiets- en voetgangersoversteekplaatsen **aanpassen**. We trekken daar geld en capaciteit voor uit.
- Alle Tilburgse bushaltes voldoen uiterlijk in 2025 aan alle **toegankelijkheidseisen**.

Kunst, cultuur en ontmoeting

- Iedere wijk verdient een **culturele broedplaats**. Wanneer een culturele broedplaats ergens weg moet, is de gemeente verplicht om met partners in dezelfde wijk een nieuwe broedplaats aan te wijzen. Zo behouden we de rauwe makers in de wijk en voorkomen we dat zij uit de wijk worden gedrukt.
- **Reeshof verdient een cultuurpodium**. Reeshof wacht al veel te lang op deze broodnodige voorziening.
- We bestrijden het gebrek aan **expositieruimten** door met lokale kunstenaars naar mogelijkheden te zoeken om in leegstaande (gemeentelijke) panden, winkels en kantoren hun werk te exposeren.
- We ondersteunen de culturele **'Fair Practise Code'** en belonen cultureel werk op een eerlijke manier.
- In elke wijk en in elk dorp komen buurtontmoetingsplekken om eenzaamheid tegen te gaan. Bestaande **ontmoetingsplekken** gaan vaker open in het weekend.

Krachtige wijken

- Het **grondbeleid** wordt in de hele stad actief ingezet voor maatschappelijk rendement en brede welvaart, niet enkel voor economisch rendement.
- Luister niet alleen naar de klagers in de buurt maar **verdiep je in de wijk** en alle geluiden voordat er actie wordt ondernomen. Zo houd je rekening met de hele wijk.
- Tilburg moet burgers veel **meer inspraak** geven in de eigen wijk. In alle drie de **PACT-wijken** worden bewoners als proef betrokken bij een burgertop waar ze samen met beroepskrachten de pactinzet van dat jaar bepalen. Deze groep moet een afspiegeling van de wijk zijn qua leeftijd, afkomst en geslacht.
- Er komt een betere spreiding van **'moeilijke groepen bewoners'** over de stad. De gemeente koopt indien nodig woningen in wijken waar nu nog geen bijzondere groepen zijn gehuisvest, zodat in ieder wijk moeilijk plaatsbare bewoners kunnen worden gehuisvest.

5. GOED WERK VOOR IEDEREEN

Iedereen in Tilburg die wil werken, moet een baan kunnen hebben. Te veel Tilburgers zijn te lang werkloos. Als je geen baan hebt, maar hier wel voor knokt, voel je je iedere dag een beetje minder mens. Wij pakken de werkloosheid in onze stad aan. We begeleiden iedereen die wil werken op maat en investeren in de ontwikkeling van mensen met gerichte opleidingen. Wij zorgen voor basisbanen zoals parkwachter, beheerder bij sportverenigingen of als medewerker bij de dierenopvang.

Wij halen de onzekerheid uit werk. Goed werk moet ook lonen. Mensen verdienen een loon waarvan ze kunnen leven. Van 10 euro per uur kan dat niet. Daarom staan wij voor een minimumloon van 14 euro per uur. Vanuit een uitkering gaan werken, moet lonen. Er op achteruit gaan als je werkt kan niet langer! Als het nodig is maken we gemeentelijk herstelbeleid zodat iedereen die werkt er ook echt op vooruit gaat, bijvoorbeeld met een werkbonus.

Mensen verdienen zekerheid op werk. Niemand verdient het om iedere week af te wachten hoeveel uur je kunt werken! We gaan daarom voor zoveel mogelijk vaste banen. Iedereen die vast werk doet bij onze gemeentelijke organisatie krijgt een vast contract. Ook bedrijven spreken we aan op hun verantwoordelijkheid. We gaan voor eerlijke en duurzame banen met goede arbeidsomstandigheden en een fatsoenlijk loon. Ieder bedrijf dat daaraan bijdraagt vindt de PvdA aan zijn zijde. In ons grondbeleid maken we alleen voor deze bedrijven ruimte. **Wijkevoort voldoet niet aan deze voorwaarden.**

De Tilburgse arbeidsmarkt is er voor iedereen. Wij zien nog te veel discriminatie op basis van achtergrond, huidskleur of andere redenen. Niemand mag uitgesloten worden op onze arbeidsmarkt. Discriminatie pakken we daarom aan samen met het bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties. We starten proeven met anoniem solliciteren.

Goed loon

- Zolang het minimumloon niet is verhoogd, betaalt de gemeente de eigen werknemers **minimaal 14 euro per uur**.
- Bedrijven die opdrachten van de gemeente willen bevragen en controleren we op **goede arbeidsomstandigheden** en fatsoenlijke arbeidsvoorwaarden; ook internationaal. Het Tilburgse inkoopbeleid wordt daar op aangescherpt. Niet de laagste prijs maar een fatsoenlijke prijs wordt het uitgangspunt.

Zekerheid

- Iedereen die een vaste taak uitvoert voor de gemeente krijgt een echt contract en komt in vaste dienst. **We stoppen met inhuur van flexwerkers**, uitzendbureaus etc. Flexcontracten zijn alleen nog voor 'piek en ziek'. Alleen echte zelfstandigen worden nog flexibel ingehuurd.
- Mensen met afstand tot de arbeidsmarkt worden **basisbanen** aangeboden die van belang zijn voor het leefbaar houden van onze wijken en dorpen zoals parkwachters, beheerders bij sportverenigingen en dierenambulance medewerkers. Ze krijgen hierbij goede begeleiding.
- De gemeente ondersteunt samen met bedrijven en onderwijsorganisaties actief de strijd tegen **discriminatie** bij stages en sollicitaties op de arbeidsmarkt en start een proef met anoniem solliciteren.

Bedrijven

- Nieuwe bedrijven die zich in Tilburg willen vestigen zorgen voor vast werk voor mensen uit de regio. Bedrijven die voor het grootste deel werken met arbeidsmigranten voegen voor de lokale arbeidsmarkt niks toe. Bedrijven worden verantwoordelijk voor een **fatsoenlijke huisvesting van arbeidsmigranten** en hier wordt actief op gecontroleerd.
- De Tilburgse economie blijft divers. De logistieke sector is groot genoeg en de **verdozing** wordt gestopt. MKB dat wil doorgroeien wordt actief ondersteund.

... ÉN NOG MEER ACTIE VOOR IEDEREEN

Niet alle uitdagingen in onze stad vallen onder de vijf genoemde onderwerpen. Daarom nemen we hierna nog enkele actiepunten door die we vol enthousiaste willen gaan uitvoeren.

Toegankelijkheid

- **Toegankelijkheid van gebouwen** dient optimaal geregeld te zijn in Tilburg. Voor publieke gebouwen streven we naar 100% toegankelijkheid en voor maatschappelijke gebouwen wordt de bestaande subsidieregeling verruimd en extra gepromoot.
- Tilburg stelt een **subsidiereregeling** in die maatschappelijke organisaties (cultuur, sport, welzijn) de mogelijkheden geeft hun websites digitaal toegankelijk in te richten.
- Tilburg staat 7e op de lijst van Nederlandse gemeenten met de minste stembureaus per inwoner. We zorgen dat iedere Tilburger dichtbij kan stemmen door **meer stemlocaties** en maken stemmen op meer bijzondere stemlocaties mogelijk.

Diversiteit

- De gemeente Tilburg moet er voor **alle inwoners** zijn. Daarom moet zij een divers personeelsbestand hebben. Er komt actief beleid op het verhogen van diversiteit binnen de gemeente Tilburg.
- We juichen een **diverse Raad van Elf** toe; dus met vrouwen en met een Prinses Carnaval.
- Tilburg blijft organisaties ondersteunen die zich inzetten voor **emancipatie** en **diversiteit**, bijvoorbeeld op het gebied van vrouwen, LHBTQI+ en seksualiteit.
- Tilburg kent een groeiend aantal internationale studenten, arbeidsmigranten, internationale bedrijven en verbindingen. Een **programma voor internationalisering** is daarom noodzakelijk. Hierdoor leren internationale Tilburgers de gemeente beter kennen en verkleinen we de kloof tussen internationale Tilburgers en bestaande bewoners.
- Aan de Tilburgse **Studentenraad** wordt ten minste één afgevaardigde uit de internationale studentengemeenschap toegevoegd.

Kinderen en jongeren

- We stimuleren jongeren om zich in te zetten voor de maatschappij door middel van een budget van 25.000 euro per jaar voor maatschappelijke **ideeën van jongeren**. Per idee kan maximaal 2.500 euro worden aangevraagd.
- We zorgen dat **kwetsbare jongeren** op tijd in beeld zijn zodat we hen en hun ouders beter kunnen ondersteunen. We gaan deze jongeren actief zoeken.
- We maken extra budget vrij voor **kunst- en cultuuronderwijs** op scholen.

Onderwijs

- **Kennen of kunnen** is evenveel waard. De gemeente stopt met spreken over 'hoog- en laagopgeleid' in haar eigen beleid.
- Ieder kind en iedere jongere moet zich **veilig voelen op school**. We ondersteunen scholen in het beter signaleren van seksuele intimidatie, pestgedrag, huiselijk geweld en (online) intimidatie.
- Een goede stage vinden mag niet afhangen van geluk: iedere Tilburger verdient een **stageplek**. Om het grote tekort aan stages op te vangen biedt de gemeente Tilburg zelf meer MBO-, HBO-, en WO-stageplekken. Daarnaast starten we een experiment met een **stagesubsidie** voor het Tilburgse MKB.

Overig

- De **Piushaven** moet voor iedereen blijven. Daarom investeert de gemeente in het verbeteren van de waterkwaliteit zodat er in de haven een veilige gratis zwemplek bij komt in Tilburg.
- **Monumenten**, ook groen, immaterieel, religieus, funerair, en (pre-)industriële erfgoed, beschermen we actief.
- Op meer openbare plekken in Tilburg, waaronder in parken, komt gratis snel en veilig **wifi**.
- De Tilburgse Stedenbanden hebben als doel het leven voor bewoners en het maatschappelijk middenveld te verbeteren. Indien er bij **partnersteden** sprake is van schending van mensenrechten, discriminatie of uitsluiting spreken gemeentelijke delegaties zich actief hier tegen uit.
- **Mantelzorgers** verdienen meer ondersteuning bij hun zware taak.
- We bevorderen het **veiligheidsgevoel** en zorgen dat overlast afneemt door mensen echt perspectief te bieden. Iedereen die uit de criminaliteit wil stappen krijgt persoonlijke begeleiding om dit mogelijk te maken
- De samenwerkingspartner in de wijken, het onderwijs en de gezondheidszorg hebben **behoefte aan rust**, een heldere lijn en ruimte in de uitvoering. Een betrouwbare overheid is koersvast en stemt zijn subsidies hierop af.
- De **WMO bijdrage** wordt zodra dit kan inkomensafhankelijk.
- Er komen **transferia** aan de randen van de stad waar centrumbezoekers kunnen parkeren en met bussen naar het centrum kunnen pendelen.
- De inzet van **dieren voor vermaak** wordt niet meer mogelijk tenzij aan zeer strenge eisen wordt voldaan .
- Burgers die in willen spreken of **referenda** willen organiseren worden door de PvdA ondersteund. We dringen er bij de raad op aan petities serieus te nemen en burgers niet te snel af te wijzen omdat zij te laat zouden zijn. Ook stellen we voor om het raadsbesluit van 2015 over referenda te herzien en te vervangen door een duidelijk besluit dat burgers zekerheid verschaft.
- We maken **sport voor iedereen** toegankelijk door uitvoering van het manifest van de Tilburgse Sportraad
- We zorgen voor een **volwaardige atletiekbaan** en een **volwaardige turnhal** in de gemeente Tilburg.

Tilburg voor iedereen!

VERKIEZINGSPROGRAMMA
2022-2026

tilburg.pvda.nl